

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПСИХОЛОГИЈА

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2023./2024.

PSI.59.SR.R.K1.24

60159

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

C *UK*

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

(Матура) државна матура

UK

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ПСИХОЛОГИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
S
I

Лист за одговоре

D-S059

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

PSI.59.SR.R.L1.02

60160

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P
S
I

28.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
29.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
30.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
31.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
32.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
33.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
34.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
35.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
36.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
37.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
38.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
39.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	NO	☐				
40.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
41.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
42.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
43.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
44.	Попуњава оцењивач	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 22 странице, од тога 1 празну.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан. Тачне одговоре морате означити знаком X на листу за одговоре. Тачан одговор доноси један бод.

1. Која од наведених грана психологије припада примењеној психологији?
 - A. биолошка
 - B. клиничка
 - C. развојна
 - D. социјална

(1 бод)

2. Који од наведених циљева истраживања у психологији може да се оствари методом опажања?
 - A. дознати ставове потрошача о одређеној марки производа
 - B. описати понашања потрошача у трговини за време распродаје
 - C. предвидети да ће купци бољег расположења купити више производа
 - D. утврдити да истицање акцијске цене производа узрокује већу продају

(1 бод)

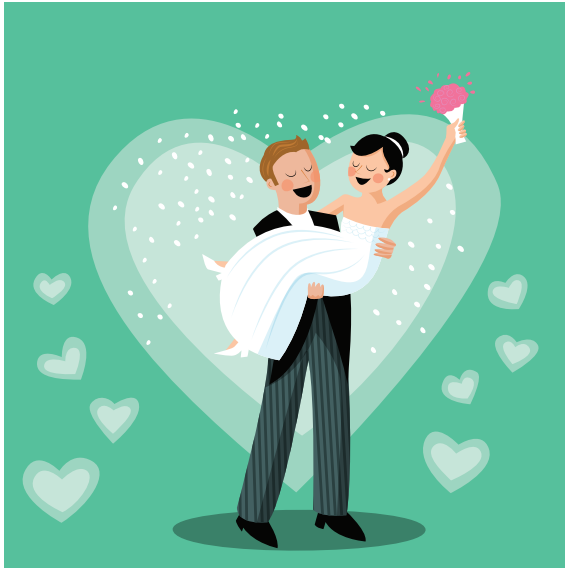
3. Која је зависна варијабла у истраживању којим испитујемо утицај дужине радног времена на радну ефикасност запосленика различите доби?
 - A. доб
 - B. запосленици
 - C. радна ефикасност
 - D. дужина радног времена

(1 бод)

4. Које од наведених обележја се односи на методу анкете?
 - A. У истраживању се детаљно проучава једна особа.
 - B. Могуће је утврђивање узрочно-последичне везе.
 - C. Понашање људи опажа се у уобичајеном окружењу.
 - D. Прикупљају се информације о ставовима великог броја људи.

(1 бод)

5. Пажљиво осмотрите слику.

Извор: www.freepick.com

Које правило перцептивне организације омогућава да се тело младожење на слици перципира као цело иако је један његов део прекривен младиним телом?

- A. правило близине
- B. правило сличности
- C. правило континуитета
- D. правило заједничког кретања

(1 бод)

6. У роману *Прохујало с вихором* Скарлет пристаје да плеше са капетаном Батлером упркос томе што тугује због смрти супруга. У то време било је незамисливо да удовица која тугује плеше па њен поступак изазива саблазан код свих узваника на плесу. Који фактор утиче на начин на који околина перципира њен поступак и осуђује га?

- A. физички
- B. биолошки
- C. психолошки
- D. социокултурални

(1 бод)

Психологија

7. Водоинсталатер је у пензији већ 15 година. Са лакоћом зна да промени цев у купатилу, али не може да се сети имена нових комшија. Какав је однос између врста памћења описаних у примеру?

- A. Епизодичко памћење боље је од семантичког памћења.
- B. Епизодичко памћење боље је од процедуралног памћења.
- C. Процедурално памћење боље је од семантичког памћења.
- D. Семантичко памћење боље је од процедуралног памћења.

(1 бод)

8. У јануару 2023. године, након готово 29 година, службена валута Републике Хрватске хрватска куна, замењена је еуром. Којом појавом се објашњава чињеница да неки грађани и даље аутоматски изговарају назив куна уместо еуро?

- A. мотивисаним заборављањем
- B. проактивном интерференцијом
- C. ретроактивном интерференцијом
- D. поступним губљењем трагова памћења

(1 бод)

9. Која од наведених тврдњи описује учење по моделу код шегрта Хлапића, лика из дечијег романа ауторице И. Брлић Мажуранић?

- A. Хлапић избегава мајстора Мркоњу који га грди и туче.
- B. Хлапић продаје карте за рингишпил како би добио вечеру и преноћиште.
- C. Хлапић, проналазећи ствари на тавану, спознаје ко је главни лопов.
- D. Хлапићу мајстор Мркоња објашњава поступке обућарског заната.

(1 бод)

10. Која од наведених тврдњи се односи на негативно поткрепљење?

- A. Ученик који је закаснио на час морао је усмено да одговара.
- B. Војник следи строгу рутину како би избегао дисциплинску меру.
- C. Глумац није добио улогу у филму јер није научио текст за аудицију.
- D. Продавач не добије бонус ако прода мање производа од својих колега.

(1 бод)

11. Која од наведених тврдњи описује субјективни емоционални доживљај?

- A. Образи су му горели и спустио је главу.
- B. Осетила је како јој се очи пуне сузама.
- C. Престравио се када је цела соба почела да се тресе.
- D. Тргула се када је осетила да ју је нешто додирнуло по нози.

(1 бод)

12. Пажљиво прочитајте текст.

Имамо доста проблема с младим људима који се селе и било је пуно вести о томе... Можда песма јесте о томе, о младим људима који напуштају нашу земљу у потрази за бољим местом. Тешка срца и као што пише у песми: „...сви ћете да ми недостајете, али највише моја мачка”, закључио је.

Извор: www.index.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

О којем сукобу мотива младих пише музичар у својој песми, а односи се на живот изван родног краја?

- A. вишеструког одбијања
- B. вишеструког привлачења
- C. истовременог привлачења и одбијања
- D. вишеструког истовременог привлачења и одбијања

(1 бод)

13. Који од наведених примера описује понашање потакнуто биолошким мотивима?

- A. Планинар носи додатну опрему због велике хладноће.
- B. Брачни пар у банци уговара кредит за куповину викендице.
- C. Активиста одлази на велики протест због ношења крзна.
- D. Научница посматра хемијску реакцију у експерименту који проводи.

(1 бод)

Психологија

14. Запосленик је фрустриран зато што му шеф задаје све више посла, а не пружа прилику за напредовање. Који од наведених примера описује неизравно агресивно реаговање у стању фрустрације код запосленика?

- A. Вербално напада шефа.
- B. Оговара шефа пред колегама.
- C. Отворено тражи од шефа унапређење.
- D. Пише жалбу шефу због неравномерне поделе посла.

(1 бод)

15. Која од наведених тврдњи описује одбрамбени механизам рационализације?

- A. Интензивно размишљамо како бисмо нашли најбоље решење проблема.
- B. Рационалним размишљањем надвладавамо стресна емоционална стања.
- C. Налазимо логичне разлоге за своје понашање уместо стварних и истинитих.
- D. Усредоточујемо се на рационални аспект ситуације и занемарујемо емоционални.

(1 бод)

16. Који од наведених примера описује практичну интелигенцију према Р. Стернбергу?

- A. Ена је на пријемном испиту најбоље решила тест интелигенције и била је одлична студенткиња на факултету.
- B. Мајине оцене нису биле тако добре, али су професори на факултету запазили њену способност увида и креативност.
- C. Дора није имала најбоље оцене нити препоруке професора, али је била најуспешнија приликом тражења сарадника и организације пројекта.
- D. Мирта је завршила средњу школу са просеком оцена врло добар, али је додатним трудом успела већину испита на студији положити с изврсним успехом.

(1 бод)

17. Младић има 15 година, а његова ментална доб износи 10. Којој категорији интелектуалних тешкоћа припада његов коефицијент интелигенције?

- A. лаких
- B. умерених
- C. тешких
- D. врло тешких

(1 бод)

18. На којој би димензији према петофакторском моделу личности особа требала да заузима висок положај да би добро и прецизно обављала посао рачунања путање свемирке летелице?

- A. на димензији угодности
- B. на димензији савесности
- C. на димензији екстраверзије
- D. на димензији отворености искуству

(1 бод)

19. За који поремећај је карактеристична висока потреба за моћи, тражење пажње и потцењивање других?

- A. за соматоформни поремећај
- B. за гранични поремећај личности
- C. за нарцистички поремећај личности
- D. за генерализовани анксиозни поремећај

(1 бод)

20. У која се два теоријска приступа личности највећи број претпоставки може да провери научним методама?

- A. у хуманистичком и особинском приступу
- B. у психоаналитичком и бихевиористичком приступу
- C. у особинском и социјално-когнитивном приступу
- D. у социјално-когнитивном и хуманистичком приступу

(1 бод)

21. Мајка каже Ивану: *Месец је светло ноћи*, а Иван на то пита: *Где се Месец гаси?* Како се назива обележје мишљења према Пиажеовој теорији когнитивног развоја описано у наведеном примеру?

- A. анимизам
- B. егоцентризам
- C. сталност објекта
- D. конкретност мишљења

(1 бод)

22. Која од наведених тврдњи се односи на стереотип?

- A. Жене су на породичном допусту чешће од мушкараца.
- B. У наставничкој професији више је жена него мушкараца.
- C. Кућанске послове треба да обављају жене, а не мушкарци.
- D. Жене у просеку имају лошији спацијални фактор од мушкараца.

(1 бод)

23. Када је Мислав угледао жену која се са дечијим колицима спуштала низ степенице, одмах јој је прискочио у помоћ иако је било људи који су жени били ближе. Који је социјални утицај деловао на све остале пролазнике осим на Мислава па нису прискочили у помоћ?

- A. деиндивидуација
- B. ефекат посматрача
- C. нормативни утицај
- D. социјална инхибиција

(1 бод)

24. Спортиста који се бави стреличарством на тренингу има 85% погодака у мету. Какав ће резултат према истраживањима из социјалне психологије спортиста највероватније да оствари на такмичењу пред публиком?

- A. Имаће мање од 50% погодака у мету.
- B. Имаће мало мање од 85% погодака у мету.
- C. Имаће 85% погодака у мету.
- D. Имаће мало више од 85% погодака у мету.

(1 бод)

25. Која од наведених тврдњи описује социјалне норме?

- A. Одбојкаши желе да освоје европско првенство.
- B. Сви се одбојкаши међусобно друже и у слободно време.
- C. Сви одбојкаши поштују прописано време доласка на тренинг.
- D. Сваки одбојкаш у тиму има тачан задатак и позицију на којој игра.

(1 бод)

26. Како се може објаснити развијање расистичких ставова код особе која у својој породици гледа и слуша расистичко понашање и коментаре?

- A.** генетичком предиспозицијом
- B.** процесом социјалног учења
- C.** процесом класичног условљавања
- D.** процесом инструменталног условљавања

(1 бод)

27. Која од наведених појава се истражује у подручју социјалне перцепције?

- A.** персуазија
- B.** социјални утицај
- C.** атрибуцијски процес
- D.** сукоб међу групама

(1 бод)

II Задачи кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју или једноставном реченицом).
Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.
Тачан одговор доноси један бод.

28. Наведите разлог због којег је у психолошким истраживањима важно користити се репрезентативним узорком.

(1 бод)

29. Како се назива најједноставнији психички доживљај који је први корак при опажању света који нас окружује?

(1 бод)

30. Пажљиво прочитајте текст.

Неке ствари једноставно не заборављате. Тачно се сећам да сам прао свој аутомобил тог сунчаног калифорнијског јесењег дана када сам чуо узнемирујућу вест да је председник Џон Ф. Кенеди убијен.

Извор: www.adventisti.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се назива врста декларативног памћења описана у тексту?

(1 бод)

31. Како се назива емоционално стање које траје дуже време, а слабијег је интензитета?

(1 бод)

32. Пажљиво прочитајте текст.

Усред шопинг зоне у средишту Токија група људи под будним оком Катсује Харе практикује терапију решавања стреса разбијањем суђа о зид. (...) 'Сви знамо да је разбијање врло ослобађајуће (...)', рекао је Хара додајући да део клијената обухвата запослене људе који су под великим притиском због финансијске кризе.

Извор: www.tportal.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Именујте врсту стратегије ношења са стресом којом се користе Харини клијенти.

(1 бод)

33. Младића су у основној школи вербално злостављали дечаци из одељења. Обратио се учитељици за помоћ, али она није учинила ништа. У средњој је школи опет постао мета исмејавања групе вршњака. Иако су га неке колеге наговарале да све каже разредној, мислио је да би то и сад било узалудно и неефикасно. Како се према М. Селиџмену назива младићево стање због којег сматра да нема смисла деловати?

(1 бод)

34. Наведите назив врсте игара које се појављују код деце у доби поласка у школу, на пример игра граничара.

(1 бод)

Психологија

35. Нивес је приметила да више не може да памти нове телефонске бројеве и да јој треба више времена за уочавање неких ситница. Тешко се сналази и у новим ситуацијама – недавно је добила паметни телефон и још није савладала начин његовог коришћења. Која врста интелигенције према Р. Кателу опада код Нивес па има проблем с извршавањем сва три задатка?

(1 бод)

36. Којом појавом у социјалној психологији може да се објасни да радник једноставне послове на траци ради брже када је окружен другим радницима?

(1 бод)

37. Како се назива врста понашања неке особе која у ситуацијама сукоба јасно заступа своје ставове и права, без да напада или вређа другу особу?

(1 бод)

38. Пажљиво прочитајте текст.

Иако принцип 'једнаке плате за једнак рад' има дугу историју и можемо га пронаћи још у Уговору из Рима из 1957, разлика у платама мушкараца и жена и даље постоји...

Извор: www.europarl.europa.eu

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се у социјалној психологији назива описана појава?

(1 бод)

- 39.** У рекламној кампањи за машину за прање суђа наглашава се њена висока енергетска ефикасност и чување околиша те пет година гаранције. Који се елемент (начин) уверавања користи у реклами како би се подстакнуло гледаоце на куповину машине за суђе?

(1 бод)

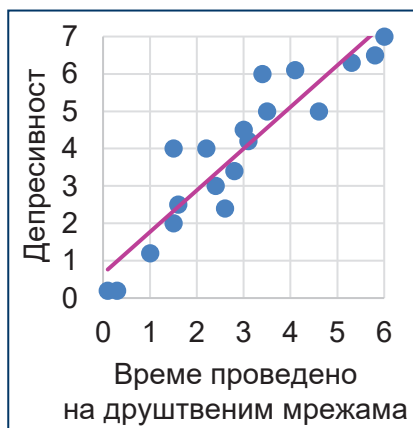
III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак и користећи се полазним садржајем.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један, два или три бода.

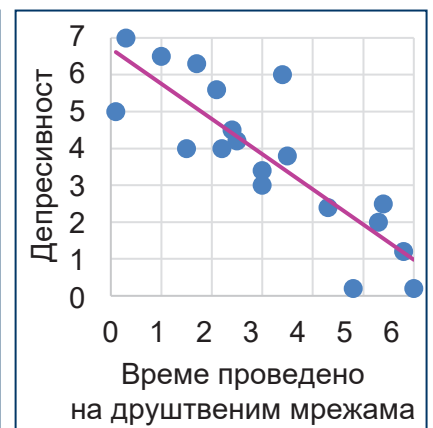
40. Пажљиво осмотрите слике.

Слика А

Слика В

Слика С

На сликама су приказане три различите корелације добијене у три хипотетичка истраживања о повезаности депресивности младих и времена које проводе на друштвеним мрежама. Наведите називе корелација приказаних на сликама **А**, **В** и **С** са обзиром на однос међу варијаблама и објасните тај однос на приказаним примерима.

Слика А

Слика В

Слика С

(3 бода)

Психологија

41. Пажљиво прочитајте текст.

На крају, оно што не смемо да занемаримо у сагледавању тренда ‘бренд носталгије’ јесте да је он искључиво фокусиран на позитивне аспекте периода историје које настоји да реконструише и симулира оне ‘златне моменте’ које нам наши родитељи и/или стари са сетом препричавају. Каже се да у животу вреди памтити лепе тренутке и то је управо она слика коју нам брендови о том добу и сервирају. (...)

Једноставно речено – носталгија продаје.

Извор: www.brendfulness.com

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Шематски прикажите или објасните, наводећи све потребне елементе, како се процесом класичног условљавања настоји повећати продаја неког брeнда повезивањем производа у рекламама са „златним моментима” из прошлости који купцима изазивају уgodу.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

43. Именујте три обележја мишљења повезана са адолесцентским егоцентризмом и сваки поткрепите са примером.

[illegible]

(3 бода)

44. Наведите два могућа објашњења послушности испитаника у експерименту С. Милграма о послушности ауторитету те наведите један пример из свакодневног живота који подупиरे његове закључке да се људи некритички покоравају ауторитету.

[illegible]

(3 бода)

Празна страница